

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Pracovní příležitosti pro českých zdravotníků vo vybraných krajinách EU

Job Opportunities for Czech Paramedics in Selected EU Countries

Bakalářská práce

Studijní program: Specializace ve zdravotnictví

Studijní obor: Zdravotnický záchranář

Autor bakalářské práce: Danuta Katarína Adlerová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Martina Dingová Šliková, Ph.D.

Kladno 2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Adlerová** Jméno: **Danuta Katarína** Osobní číslo: **486895**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Specializace ve zdravotnictví**
Studijní obor: **Zdravotnický záchranář**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Pracovní příležitosti pro českých zdravotníkův vo vybraných krajinách EU

Název bakalářské práce anglicky:

Job Opportunities for Czech Paramedics in Selected EU Countries

Pokyny pro vypracování:

Predmetom bakalárskej práce bude zameranie sa na možnosti uplatnenia absolventov oboru Zdravotnícky záchranár vo vybraných krajinách Európskej únie (Spolková republika Nemecko, Rakúska a Slovenská republika). V teoretickej časti sa bude práca zaoberať porovnaním systémov vzdelania záchranárov v Českej republike a vybraných krajinách Európskej únie. Zameriava sa na imigráciu Zdravotníckych záchranárov do vybraných krajín Európskej únie, vrátane krokov nevyhnutných k výkonu profesie v danej zemi. V praktickej časti sa bakalárska práca bude zaoberať tým, za akých podmienok sú záchranári prijatí na pracovné miesta v zahraničí. Táto časť je plánovaná ako kvalitatívny výskum pomocou pološtruktúrovaných rozhovorov. Cieľom práce bude zmapovanie profesijnej situácie českých záchranárov, ktorí momentálne pôsobia v zahraničí.

Seznam doporučené literatury:

- [1] DINGOVÁ ŠLIKOVÁ, Martina, Lucia VRABELOVÁ a Lucie LIDICKÁ, Základy ošetrovatelství a ošetrovatelských postupů pro zdravotnické záchranáře, ed. 1., Praha: Grada Publishing, 2018, ISBN 978-80-271-0717-9
- [2] ANYŽOVÁ, Petra, VEČERNÍK, Jiří (ed.), Vzdělání, dovednosti a mobilita: zaměstnání a trh práce v České republice a evropských zemích, ed. 1., Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 2019, 278 s., ISBN 978-80-246-4294-9
- [3] PALÍŠKOVÁ, Marcela, Trh práce v Evropské unii: historický vývoj, aktuální trendy a perspektivy, ed. Praha: C. H. Beck, 1., 2014, 203 s., ISBN 978-80-7400-270-0

Jméno a příjmení vedoucí(ho) bakalářské práce:

Mgr. Martina Dingová Šliková

Jméno a příjmení konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **14.02.2022**

Platnost zadání bakalářské práce: **22.09.2023**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
děkan

PREHLÁSENIE

Prehlasujem, že som bakalársku prácu s názvom Pracovné príležitosti pre českých zdravotníkov vo vybraných krajinách EU vypracovala samostatne iba s použitím prameňov, ktoré uvádzam v zozname bibliografických odkazov.

Nemám závažný dôvod proti užitiu tohoto školného diela v zmysle § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorskom, o právach súvisiacich s právom autorským a o zmene niektorých zákonů (autorský zákon), v znení neskorších predpisov.

V Praze dne 12.05.2022

.....
Danuta Katarína
Adlerová

POĎAKOVANIE

Rada by som poďakovala svojej vedúcej práce Mgr. Martine Dingovej Šlikovej, Ph.D. za cenné rady a ochotu poskytnutú v priebehu písania práce, za konštruktívnu kritiku a najmä za trpezlivosť, ktorú mi venovala v priebehu vedenia práce. Ďalej by som chcela poďakovať všetkým zúčastneným respondentom zo záchranných služieb a všetkým, ktorý mi pri písaní pomohli.

ABSTRAKT

Teoretická časť bakalárskej práce popisuje povolanie zdravotníckeho záchranára a podmienky, ktoré sú potrebné na získanie kvalifikácie tohto povolania v Českej republike. Práca sa ďalej zaoberá tým, ako vyzerá štúdium a následné povolanie zdravotníckeho záchranára vo vybraných krajinách Európskej únie ako je Slovenská republika, Rakúsko a Spolková republika Nemecko. V praktickej časti je využitý kvalitatívny výskum formou šiestich štruktúrovaných rozhovorov s príslušníkmi zdravotnej záchranej služby z vybraných troch krajín Európskej únie (Slovenská republika, Spolková republika Nemecko), ktorí absolvovali kvalifikačné štúdium v Českej republike. Rozhovory boli zamerané na získanie informácií ohľadom pracovného uplatnenia a podmienok v uvedených krajinách EU. Následné výsledky boli zistené pomocou analýzy rozhovorov.

Kľúčová slova

Mzdové odmeny v ostatných štátoch; uplatnenie českých záchranárov; podmienky prijatia; systém vzdelávania; imigrácia záchranárov; pracovné príležitosti.

ABSTRACT

The theoretical part of the bachelor thesis deals with the definition of medical worker and its division. It also describes the profession of paramedic and the studies required to obtain employment in the Czech Republic. The thesis also deals with what the study and subsequent profession of paramedic looks like in selected EU countries such as Slovak republic, Austria, and Federal republic of Germany. The practical part uses qualitative research in the form of structured interviews with members of the emergency medical services from three selected EU countries (Slovak republic, Federal republic of Germany). Subsequent results were obtained by interview analysis.

Keywords

Employment of Czech Paramedics; education system; job opportunities; immigration of Paramedics; wage rewards in other countries; conditions of admission.

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Ciele práce	11
3	Prehľad súčasného stavu	12
3.1	Zdravotnícky pracovník v ČR	12
3.2	Povolanie zdravotníckeho záchranára	14
3.3	Štúdium záchranára v ČR	15
3.4	Kvalifikačný štandard zdravotnícky záchranár	16
3.4.1	Ciele študijného odboru	16
3.4.2	Ciele štúdia.....	17
3.5	Profil absolventa študijného odboru.....	18
4	Štúdium záchranára v Slovenskej republike.....	19
4.1	Študijný program – urgentná zdravotná starostlivosť.....	19
5	Záchranár v Rakúsku	22
5.1	Štúdium.....	23
5.1.1	1. ÚROVEŇ - Zdravotnícky asistent.....	24
5.1.2	2. ÚROVEŇ - Zdravotník.....	24
5.1.3	3. ÚROVEŇ - Pohotovostný zdravotník.....	24
5.1.4	4. ÚROVEŇ – Kvalifikovaná zdravotná sestra	25
5.1.5	5. ÚROVEŇ – Lekár	25
6	Štúdium záchranára v Spolkovej republike Nemecko	26
6.1	Rettungsassistenten	26
6.2	Notfallsanitäter	28
6.3	Cieľ štúdia.....	29

6.3.1	Doplnkové skúšky pre zdravotníkov.....	30
	Metodika.....	32
7	Rozhovory.....	33
7.1	Rozhovor 1.....	33
7.2	Rozhovor 2.....	36
7.3	Rozhovor 3.....	38
7.4	Rozhovor 4.....	40
7.5	Rozhovor 5.....	43
8	Výsledky.....	46
9	Diskusia.....	47
10	Záver.....	52
11	Zoznam použitých skratiek.....	53
12	Zoznam použitej literatúry.....	55

1 ÚVOD

Zdravotnícky záchranár je v Českej republike definovaný ako zdravotnícky pracovník, ktorý poskytuje špecifickú zdravotnú starostlivosť vo výjazdových skupinách zdravotníckej záchranej služby, na akútnej intenzívnej lôžkovej starostlivosti a taktiež na urgentných príjmoch. Ďalej sa zdravotnícky záchranár podieľa na neodkladnej, liečebnej a diagnostickej starostlivosti.

V laickej verejnosti väčšinou prevláda domnienka, že vyštudovaný zdravotnícky záchranár po ukončení štúdia nastúpi k záchranej službe a predstavuje záchranára, ktorý „jazdí sanitkou“. Táto predstava však nie je úplne správna. Zdravotnícky záchranár nájde nie len uplatnenie vo výjazdových skupinách zdravotníckej záchranej služby (ZZS) ale aj na leteckej zdravotníckej službe (LZS), urgentnom či centrálnom prijíme, na oddeleniach anestéziologicko-resuscitačnej starostlivosti, či na jednotkách intenzívnej starostlivosti. Takisto po príslušnom špecializovanom vzdelaní môže pracovať v rámci operačného strediska.

Ako študentka odboru zdravotnícky záchranár sa samozrejme zaujímam o uplatnenie v tomto odbore. V Českej republike je v súčasnej dobe dopyt pre toto povolanie väčšia ako pracovné miesta, ktoré sú na zdravotníckej záchranej službe k dispozícii. Otázkou preto ostáva či sa ako zdravotnícky záchranár s kvalifikačným vzdelaním získaným v Česku záujemca dokáže uplatniť v tomto povolaní aj mimo Českú republiku a čo je potrebné k dosiahnutiu tohto cieľa.

Cieľom bakalárskej práce sa tak stalo zistenie, aké sú podmienky pre prijatie a prácu na pozícii zdravotníckeho záchranára pre prípadných záujemcov v krajinách, ktoré sa nachádzajú za hranicami najbližšie ako je Slovenská republika, Spolková republika Nemecko. Rakúsko je ako jediná z vybratých

krajín, kde sa nepodarilo nájsť momentálne pracujúceho záchranára alebo záchranára, ktorý tam kedysi pracoval preto v rozhovoroch nie je zahrnuté.

2 CIELE PRÁCE

Cieľom tejto práce je popísať situáciu podmienok prijatia a práce v krajinách EU (Spolková republika Nemecko, Slovenská republika, Rakúsko) na podklade štúdia odbornej literatúry a ďalších relevantných zdrojov a zistiť, akým spôsobom sa môžu uplatniť absolventi odboru zdravotnícky záchranár, vyštudovaní v Česku, vo vyššie uvedených vybraných krajinách Európskej únie a následné profesijné vyťaženie cielene vybraných českých zdravotníkov, ktorí pôsobili alebo momentálne pôsobia v zahraničí.

3 PREHĽAD SÚČASNÉHO STAVU

3.1 Zdravotnícky pracovník v ČR

Za zdravotníckeho pracovníka je v Českej republike považovaná osoba, ktorá získala spôsobilosť k výkonu zdravotníckeho povolania podľa platnej legislatívy a vykonáva činnosť, ktorá jej profesijne prináleží. Nelekársky zdravotný pracovník je teda zdravotnícky pracovník s presne vymedzenými činnosťami, ktoré na základe dosiahnutej kvalifikácie môže vykonávať samostatne bez indikácie lekárom alebo na základe indikácie pod dohľadom alebo priamym vedením lekára a ďalších určených pracovníkov [1,2].

Členovia tímu predstavujú tzv. nelekárskych zdravotníckych pracovníkov (NLP), ktorí majú sekundárnu rolu v činnostiach ako asistencia lekárom a ďalším určeným pracovníkom. Kvalifikačná príprava zdravotníckych pracovníkov nelekárskych zdravotníckych povolaní upravuje niekoľkokrát novelizovaná legislatíva, najmä neskôr už niekoľkokrát novelizovaný zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získavania a uznávania spôsobilosti k výkonu nelékařských zdravotníckych povolaní a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotníckych povoláních), v znení neskorších predpisov, ktorá presne stanovuje základné požiadavky na budúce zdravotnícke povolania [1,3].

Základné predpoklady pre prácu NLP predstavuje odpovedajúci zdravotný stav, ďalej doterajšia absencia trestného činu s nasledovným nepodmieneným trestom v rámci poskytovania zdravotníckej starostlivosti a splnenie predpísaného vzdelania. V súčasnej legislatíve rozlišujeme dve základné skupiny NLP. V prvej skupine sú zaradení pracovníci, ktorí po získaní odbornej spôsobilosti vykonávajú povolanie bez priameho vedenie či odborného dozoru.

Do druhej skupiny patria pracovníci, ktorí sú spôsobilí k výkonu povolania pod odborným dohľadom alebo pod priamym vedením. NLP, vykonávajúci povolanie bez odborného dohľadu či priameho vedenia majú presne vymedzené činnosti, ktoré môžu vykonávať samostatne, teda bez indikácie (poverenia lekárom, či už písomným alebo ústnym). Ďalšiu činnosť môžu vykonávať iba na základe indikácie alebo pod priamym vedením lekára či iného určeného pracovníka [1].

Zdravotníci z druhej skupiny služobne podliehajú pracovníkom z prvej skupiny alebo lekárom či ďalším určeným odborníkmi. Vykonávajú nimi stanovené činnosti, a to iba v prípade kde ich majú možnosť požiadať o radu či pomoc. Priame vedenie zahŕňa činnosti, ku ktorým je pracovník spôsobilý za stálej prítomnosti a podľa pokynov pracovníkov z prvej skupiny. Priame vedenie môže prevziať aj ďalší zákonom stanovený pracovník, najmä lekár. Medzi zdravotníckych pracovníkov spôsobilých na výkon povolania bez priameho dohľadu patrí napr. zdravotnícky záchranár, všeobecná sestra, pôrodná asistentka, biomedicínsky inžinier a ďalší [1,4].

Zdravotnícky pracovník pracujúci pod dohľadom je napríklad praktická sestra, vodič vozidla ZZS, sanitár. Zdravotnícky pracovníci spôsobilí k výkonu práce bez dohľadu môžu získať tzv. špecializovanú spôsobilosť k výkonu povolania ďalším štúdiom. Medzi takéto povolania patrí zdravotnícky záchranár pre urgentnú medicínu, operátor zdravotníckeho operačného strediska (ZOS) alebo sestra pre intenzívnu starostlivosť [1,4].

Legislatíva upravuje celoživotné vzdelanie, prehlbovaním znalosti a zručnosti v danom obore. Toto vzdelanie je pre zdravotníckych pracovníkov povinné a je možné ju plniť napr. špecializovaným vzdelaním, kurzami, stážami apod. Vzdelávanie zaisťuje akreditované zariadenie alebo samé zdravotnícke

zariadenia po splnení daných podmienok. Celoživotné vzdelávanie a jeho plnenie je po novom v gescii poskytovateľov zdravotníckych služieb (NCO NZO) [1,4,5].

3.2 Povolanie zdravotníckeho záchranára

K výkonu povolania a získaniu odbornej spôsobilosti musia záujemcovia v súčasnosti absolvovať akreditovaný zdravotnícky bakalársky študijný odbor pre prípravu zdravotníckych záchranárov. Donedávna toto povolanie mohli vykonávať aj sestry alebo záchranári zo stredných a vyšších zdravotníckych škôl. Zdravotníckym záchranárom tak môže byť aj všeobecná sestra, ktorá splňuje špecializovanú spôsobilosť v oboru sestra pre intenzívnu starostlivosť, ale musí spĺňať niekoľko ďalších podmienok, najmä predošlú prax na ZZS [1].

Povolanie zdravotníckeho záchranára zároveň môžu vykonávať pracovníci, ktorí absolvovali odbor zdravotnícky záchranár na strednej alebo vyššej zdravotníckej škole. Tieto odbory už boli zrušené, a preto je stanovená podmienka zahájenia štúdia k určitým rokom, u strednej školy sa jedná o najneskôr školský rok 1998/1999 a u vyšších škôl rok 2018/2019. V praxi teda pracujú záchranári s rôznym stupňom vzdelania, ale ak splňujú vyššie uvedené podmienky, môžu vykonávať povolanie bez odborného dohľadu. K štúdiu odboru zdravotnícky záchranár sa môže prihlásiť akýkoľvek záujemca, ktorý úspešne zakončil strednú školu s maturitnou skúškou [1,6].

Zdravotnícky záchranár môže pracovať v teréne v PNP, v rámci všetkých typov výjazdových skupín, ale aj v rámci všetkých typov zdravotníckych zariadení. Záchranári sú súčasťou RZP, kde zasahujú sami v rámci svojich kompetencií a k dispozícii majú vodiča. Ďalším typom je RLP, kde je spolu so zdravotníckym záchranárom a vodičom prítomný lekár, alebo RVS, kde je lekár so zdravotníckym záchranárom v osobnom voze, ako rýchla mobilná jednotka,

ktorá preváža posádku k mieste zásahu, ale nie je určená k transportu pacienta. Posledný typ predstavuje LZS. [1,5,9]

3.3 Štúdium záchranára v ČR

Štúdium na akreditovanej vysokej škole musí splňovať požiadavky EU a je taktiež upravené legislatívou, kde sú stanovené presné požiadavky na študijné programy. Zdravotnícky záchranári musia prejsť odbornou prípravou zahrňujúcu asistenčné činnosti v oblasti medicínskej diagnostiky, terapie a rehabilitácie. Študenti absolvujú teoretickú aj praktickú výuku. Výuka teórie sa zameriava na poskytnutie informácií z rôznych oblastí teoretickej medicíny aj jednotlivých klinických odborov. Dôraz je kladený hlavne na získanie znalostí a zručnosti z oblasti prednemocničnej neodkladnej zdravotníckej starostlivosti, vrátane fungovania zdravotníckeho operačného strediska a integrovaného záchranného systému. Neoddeliteľnou súčasťou štúdia predstavuje základ humanitných a spoločenských vied, najmä psychológie, komunikácie a etiky [1,7].

Praktické vyučovanie je zamerané na jednotlivé postupy v prednemocničnej neodkladnej starostlivosti, vrátane schopnosti spolupráce s ďalšími zložkami integrovaného záchranného systému, poskytovaniu prvej pomoci, nácviiku inštruktáže, vodičské či navigačné schopnosti a ďalšie fyzické schopnosti potrebné pre prácu v záchranej zdravotníckej službe a ošetrovateľskej starostlivosti a vo všetkých ich aspektoch. Praktické vyučovanie prebieha ako v učebniach, tak v zdravotníckych zariadeniach poskytujúcich najmä prednemocničnú neodkladnú starostlivosť, akútnu lôžkovú starostlivosť intenzívnu, starostlivosť na urgentnom prijíme, ďalej v zdravotníckych

zariadeniach poskytujúce lôžkovú starostlivosť v odbore interného lekárstva, chirurgie a na pracoviskách ostatných zložiek IZS [1,8].

3.4 Kvalifikačný štandard zdravotnícky záchranár

Ministerstvo zdravotníctva v spolupráci s Ministerstvom školstva, mládeže a telovýchovy vydáva v nadväznosti na ustanovenie §18 č. 96/2004 Sb., a ustanovenie §17 vyhlášky č. 39/2004, ktorou sa stanovujú minimálne požiadavky na študijné odbory k získaniu odbornej spôsobilosti k výkonu nelekárskeho zdravotníckeho povolania, v znení neskorších predpisov, kvalifikačný štandard prípravy na výkon zdravotníckeho povolania zdravotníckeho záchranára v najmenej trojročnom akreditovanom zdravotníckom bakalárskom študijnom programe, v ktorom sa špecifikujú podrobnejšie minimálne požiadavky na vyššie uvedený študijný odbor [10].

Cieľom je, aby absolventi daného programu boli odpovedajúcim spôsobom pripravený k výkonu zdravotníckeho povolania zdravotnícky záchranár [10].

3.4.1 Ciele študijného odboru

1. Ciele týkajúce sa vzdelania a získania profesijnej kvalifikácie zdravotnícky záchranár k činnostiam v rámci PNP vrátane výjazdovej skupiny, a ďalej pri poskytovaní akútnej lôžkovej starostlivosti na urgentnom príjme v odbore zdravotnícke záchranárstvo.
2. Ciele smerujúce k získaniu znalosti právnych predpisov v oblasti poskytovania zdravotných služieb a zdravotnej starostlivosti v Českej republike a so zameraním napr. na poskytovanie zdravotných služieb so súhlasom a oprávnením a povinnosťami členov výjazdových skupín.
3. Ciele vedúce k získaniu profesijnej kvalifikácií zdravotníckeho pracovníka oprávňujúceho k výkonu zdravotníckeho povolania.

4. Ciele vedúce k dosiahnutiu vzdelania smerujúceho k získaniu odbornej spôsobilosti k výkonu povolania zdravotnícky záchranár ako základnému predpokladu k celoživotnému profesijnému vzdelaniu [10,11].

3.4.2 Ciele štúdia

1. Ciele týkajúce sa činností v rámci špecifickej ošetrovateľskej starostlivosti pri poskytovaní PNP, a ďalej pri poskytovaní akútnej lôžkovej intenzívnej starostlivosti vrátane starostlivosti na urgentnom príjme v odbore zdravotnícke záchranárstvo.
  - 1.1. Absolvent/ka je schopný/schopná aplikovať získané poznatky pri neodkladných, diagnostických a liečebných postupoch v rámci PNP.
  - 1.2. Absolvent/ka je schopný/schopná vykonávať činnosti pri poskytovaní akútnej lôžkovej intenzívnej starostlivosti vrátane urgentného príjmu.
  - 1.3. Absolvent/ka je schopný/schopná aktívne sa podieľať na ochrane a podpore verejného zdravia a viesť jednotlivcov aj skupiny obyvateľov k starostlivosti o zdravie a pri naliehavom ohrození zdravia a života vrátane prevencie choroby a úrazu.
  - 1.4. Absolvent/ka je schopný/schopná vykonávať preventívne, liečebné, poradenské a edukačné činnosti v rámci ošetrovateľskej starostlivosti v oblasti PNP, lôžkovej starostlivosti vrátane akútnej starostlivosti na urgentnom príjme.
  - 1.5. Absolvent/ka je schopný/schopná pri poskytovaní špecifickej ošetrovateľskej starostlivosti neodkladnej, diagnostickej a liečebnej starostlivosti jednáť eticky, hospodárne a ekologicky [10,11].

3.5 Profil absolventa študijného odboru

Profesijné kompetencie zdravotníckeho záchranára (ich výstupných vedomostí, schopností), ktoré zdravotnícky záchranár plní, vychádzajú z platných právnych predpisov ČR [10,11].

Zdravotnícky záchranár je pripravený k samostatnému riešeniu úloh v súvislosti s poskytovaním akútnej lôžkovej intenzívnej starostlivosti, starostlivosti na urgentnom príjme a špecifickej ošetrovateľskej starostlivosti pri poskytovaní PNP osobám so závažným postihnutím zdravia alebo v priamom ohrození života. S ohľadom na psychické, sociálne, ekonomické, spoločensko-kultúrne a duchovné odlišnosti spôsobu života pacientov v súlade s právnymi predpismi a etickými normami vie chrániť, udržiavať, navracaať a podporovať zdravie a je schopný adekvátne komunikovať s pacientami v rôznych situáciách [10,11].

Činnosti zdravotníckych záchranárov zahŕňujú schopnosti racionálne spolupracovať s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi aj s členmi tímov IZS [10,11].

Profesia zdravotnícky záchranár zahŕňuje štyri základné oblasti kompetencií: autonómnu, kooperatívnu, kompetencie vo výskume a vývoji zdravotníckeho záchranárstva a ošetrovateľstva, a manažérske kompetencie [10,11].

4 ŠTÚDIUM ZÁCHRANÁRA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Na výkon odborných pracovných činností sa vyžaduje vysokoškolské vzdelanie v študijnom odbore urgentná zdravotná starostlivosť, vyššieho odborného vzdelania v študijnom odbore diplomovaný zdravotnícky záchranár alebo úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore zdravotnícky záchranár [12].

4.1 Študijný program – urgentná zdravotná starostlivosť

Študijný program profilujúci budúcich zdravotníckych záchranárov poskytuje záujemcom vzdelávanie v trojročnom bakalárskom programe v dennej a štvorročnom v externej forme [13,14].

Povolanie zdravotnícky záchranár je špecifické nárokmi kladenými na uchádzačov o štúdium, ktorí okrem potrebných odborných, teoretických vedomostí musia preukázať aj dostatočnú telesnú zdatnosť a psychickú odolnosť. Cieľom študijného programu urgentná zdravotná starostlivosť je nielen odborná príprava medicínskeho charakteru zameraná na urgentnú starostlivosť, ale aj výchova záchranára. K naplneniu komplexnej prípravy záchranárov patrí štúdium psychológie, komunikácie, zdravotníckej etiky a manažmentu. Poznatky z predklinických, klinických a spoločensko-behaviorálnych disciplín, ktoré napomôžu študentom získať vedomosti a zručnosti umožňujúce budovať profesionálny a osobnostný profil zdravotníckeho záchranára [13,14].

Obsahom štúdia sú teoretické vedomosti, praktické a technické zručnosti. Neoddeliteľnou súčasťou výučby sú klinické cvičenia, ktoré študenti absolvujú na základných lôžkových oddeleniach, vybraných jednotkách intenzívnej starostlivosti, operačných strediskách záchranej zdravotníckej služby, mobilných ambulanciách RLP a RZP, v rámci hasičského zboru a pri útvaroch civilnej ochrany. Súčasťou praktickej výučby je účasť na rôznych výcvikoch, taktických súčinnostných cvičeniach a špecializovaných kurzoch [13,14].

Povinné sú aj výcvikové kurzy, z ktorých je zimný zameraný na záchranu a transport v zimnom teréne, letný na pohyb v horskom teréne, sebaobranu a technické športy, orientáciu v teréne, oboznámenie sa so strelnými zbraňami a výbušninami a vodný výcvikový kurz zameraný na poskytovanie prvej pomoci a záchranu topiacich sa vrátane základov potápania. Študenti v rámci týchto výcvikov spolupracujú s pracovníkmi jednotlivých zložiek IZS, LZS, či s HZS [12,14].

Pri príprave študentov na profesiu zdravotníckeho záchranára univerzity úzko spolupracujú s výučbovými zariadeniami, ktoré vznikli ako nevyhnutná požiadavka na realizáciu klinickej odbornej praxe v rámci akreditovaného študijného programu. Výučba každého z predmetov študijného programu urgentná zdravotná starostlivosť je zabezpečená kvalifikovanými vysokoškolskými pedagógmi a skúsenými odborníkmi z praxe [13,14].

Študenti odboru UZS zabezpečujú zdravotnícky dohľad na rôznych verejných akciách a podujatiach. Dôležitým prvkom je výučba laickej prvej pomoci, ktorá podnecuje potrebné presvedčenie ľudí reagovať a meniť svoje správanie [13,14].

Objektom prednemocničnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti je človek, ktorý sa stal obeťou nehôd, živelných pohrôm, prírodných katastrof alebo sa z iných dôvodov dostal do ohrozenia života, a preto sa hlavnou úlohou

zdravotníckeho záchranára stáva profesionálne poskytovanie neodkladnej zdravotnej starostlivosti, vrátane hodnotenia základných životných funkcií, a realizácia rôznych opatrení na ich zachovanie, ku ktorým patrí neodkladná resuscitácia, zastavenie krvácanie, asistovanie lekárom počas lekárskeho výkonov na mieste – príprava liečiv vrátane ich aplikovanie v súlade s pokynmi lekárov, zabezpečenie odbornej prepravy poranených do nemocníc a vykonávanie všetkých nevyhnutných aktivít pre zachovanie života [13,14].

5 ZÁCHRANÁR V RAKÚSKU

Záchranár je pohotovostný zdravotnícky technik s dodatočným pokročilým školením na vykonávanie náročnejších prednemocničných lekárskeho postupov. Záchranár funguje ako najširšie vyškolený poskytovateľ primárnej starostlivosti v prednemocničnom prostredí. Je zodpovedný za všetky aspekty starostlivosti poskytovanej chorým a zraneným. Poskytuje základnú aj rozšírenú podporu života, vrátane komplexného hodnotenia pacienta, invazívneho manažmentu dýchacích ciest, monitorovania srdca a podávanie liekov. Zdravotník je často vo vedúcej úlohe a pracuje s malým tímom menej vyškolených poskytovateľov prednemocničnej starostlivosti. Zdravotník sa musí venovať ďalšiemu vzdelávaniu prostredníctvom ďalšieho vzdelávania a udržiavanie licencií a certifikácií [15].

Zdravotník je zodpovedný za verbálnu komunikáciu s pacientom, ostatnými prednemocničnými poskytovateľmi a nemocničným personálom, vrátane lekárskeho riaditeľov. Záchranár vyplní rozsiahlu písomnú dokumentáciu o stave pacienta a poskytnutej liečbe a musí rozumieť všetkým príslušným právnym, morálnym a etickým otázkam týkajúcim sa záchranej zdravotnej služby [15].

V Rakúsku sú záchranné služby a hasičský zbor vecou komunity. Na rozdiel od hasičského záchranného zboru obce väčšinou samy nevykonávajú záchrannú službu. Výnimkou je len Viedenská profesionálna záchranná služba. Obce poverujú existujúce organizácie záchranej služby. Preto sú pohotovostné služby často zodpovedné za viaceré komunity. Okrem zamestnancov na plný úväzok sa pri záchranárstve a prevoze pacientov využívajú aj štátni zamestnanci a početní dobrovoľníci [15].

Hlavnou organizáciou, ktorá vykonáva záchrannú službu v Rakúsku je Červený kríž. Bolo bežné, že dobrovoľný hasičský zbor vykonával záchrannú službu. Dnes je verejné zdravotnícke zásobovanie prevádzkované hasičským zborom so záchranným oddelením. Vo viedenských oblastiach organizácie vykonávajú záchrannú službu aj prevoz pacientov [16].

Školenie záchranej služby bolo reorganizované v roku 2002. Zákonom o zdravotníckych záchranároch (SanG) sa prvýkrát rozlišovalo medzi „Rettungssanitäter“ a „Notfallsanitäter“ [16].

Notfallsanitäter prechádzajú rozsiahlejším školením a môžu získať takzvané núdzové zručnosti, ako je zavedenie periférnej žily, podávanie určitých núdzových liekov a endotracheálna intubácia. Tieto činnosti, ktoré sú zvyčajne vyhradené pre pohotovostného lekára, sa môžu použiť vtedy, keď nie je dostupný a nepostačujú menej invazívne opatrenia [16].

5.1 Štúdium

Lekármi podporované pohotovostné systémy v Rakúsku a Nemecku sú nezvyčajné z globálneho hľadiska, pretože v iných krajinách je predklinická starostlivosť o urgentných pacientov vo všeobecnosti vykonávaná špeciálne vyškoleným personálom, ktorý nie je lekárom. Aj títo „zdravotníci“ však musia prejsť komplexným školiacim programom, ktorý je na rozdiel od školenia Rettungsassistenten (pohotovostný asistent - Nemecko) alebo Rettungssanitäter (pohotovostný lekárske technik – Rakúsko) založený na plnení starostlivosti o pacienta bez pomoci lekárov. Títo záchranári sa spoliehajú na „trvalé príkazy“, teda liečebné smernice, od ktorých sa nesmú odchyliť a pri konkrétnych opatreniach sa niekedy musia telefonicky poradiť s lekárom. Zdravotníci musia okrem úspešného zvládnutia štúdia na vysokej škole pohotovostných služieb absolvovať ďalšie povinné školenia. Tieto kurzy pokrývajú širokú škálu

predmetov od „Zdravotníckej techniky“ po „Ako sa správať v núdzovej situácii“ a „Psychológia a osobný styk s pacientmi“ [17].

5.1.1 1. ÚROVEŇ - Zdravotnícky asistent

Tento teoreticko-praktický blok výučby prehľbuje a rozširuje obsah predchádzajúceho komplexného kurzu prvej pomoci. Predstavuje najmä pohotovostnú službu s konkrétnymi prípadovými štúdiami a núdzovými krokmi, ktoré treba s pacientmi podniknúť. Vysvetlená je aj medicínska technika, ktorú je potrebné použiť, ako napríklad používanie defibrilátora podľa jeho pokynov a ako správne odčítať srdcový monitor s rôznymi parametrami. Kurz je ukončený písomnou a praktickou skúškou [17].

5.1.2 2. ÚROVEŇ - Zdravotník

Tento kurz nadväzuje na prvý tréningový blok a predstavuje požadované odborné znalosti pre následné zamestnanie ako samostatný sanitár, ako aj základné princípy záchranej služby. Školenie je zamerané na anatómiu, fyziológiu, patológiu a správny spôsob jednania s pacientmi. Naši zamestnanci využívajú učivo na kurze v praktickom prvku v simulovanej ambulancii a rozširujú si tak svoje schopnosti pod kompetentným vedením [17].

5.1.3 3. ÚROVEŇ - Pohotovostný zdravotník

Ďalšou úrovňou školenia je odbor pohotovostnej zdravotnej služby, kde sú účastníci školení, aby sa sami starali o pacientov v ambulanciách. ZZS podporuje lekára na urgentnom príjme pri starostlivosti o pacientov na jednotke intenzívnej starostlivosti a urgentných príjmov a po absolvovaní školenia je tiež schopný samostatne sa starať o pacienta na urgentnom príjme a stabilizovať životné funkcie [17].

5.1.4 4. ÚROVEŇ – Kvalifikovaná zdravotná sestra

Štátna kvalifikovaná sestra má najvyššie neakademické vzdelanie v medicínskom odbore. Podľa potreby a v závislosti od zadania môžu byť nasadené pri kvalifikovanej preprave pacienta [17].

5.1.5 5. ÚROVEŇ – Lekár

V závislosti od diagnózy a stavu pacienta môžu byť lekári zo všetkých odborných oblastí. Vo všeobecnosti ide o pohotovostných lekárov, ktorí majú úspešne ukončili vhodný doplnkový kurz na prevoz pacienta v diaľkovej intenzívnej preprave [17].

6 ŠTÚDIUM ZÁCHRANÁRA V SPOLKOVEJ REPUBLIKE NEMECKO

6.1 Rettungsassistenten

Rettungsassistenten (RettAss alebo RA) bola jediná štátom uznaná profesia v záchranej službe v Nemecku. Od 1. januára 2014 ho postupne vystriedal pohotovostný záchranár, ktorý bol predstavený zákonom o zdravotníckych záchranároch. Príprava predchádzajúceho zdravotníckeho záchranára bola jednotne a celoplošne upravená na odborných školách a skončila v roku 2015. Výcvik trval celkovo 2 roky. Záchranár v Nemecku (Rettungsassistenten) zhruba zodpovedal pohotovostnému zdravotníkovi v Rakúsku (Notfallsanitäter), certifikovanému zdravotníkovi vo Švajčiarsku (Rettungssanitäter), pohotovostnému zdravotníckemu technikovi v Spojených štátoch (Paramedic). V Nemecku sa pre nezdravotníckych členov záchranej služby často nesprávne používajú všeobecné pojmy ako záchranár [18].

Medzi úlohy záchranára (RA) patrí samostatná starostlivosť o pacientov na urgentnom príjme do príchodu lekára, pomoc pri opatreniach lekára a samostatné vykonávanie opatrení, ktoré nie sú možné, aby boli vykonané lekárom, kým pacient nepríde do nemocnice alebo nie je potrebná kvalifikovaná starostlivosť. Odborný prevoz pacienta je tiež úlohou záchranára [18].

Dvojročná príprava bola upravená zákonom o zdravotníckych záchranároch z 10. júla 1989 do 1. januára 2014. Bola rozdelená na dve časti. Prvý ročník pozostával z výučby teórie na štátom schválenej škole pre zdravotníckych záchranárov a praxe na rôznych oddeleniach kliniky. Táto časť školenia bola ukončená štátnou skúškou, ktorá pozostávala spravidla z praktickej časti (možné delenie tejto časti : KPR, interná medicína, chirurgia), teoretickej časti a písomnej časti. Test sa uskutočnil pod dohľadom kompetentného orgánu

(napríklad ministerstvo zdravotníctva). Okrem iného, zdravotnícky záchranári a registrované sestry, zdravotnícky poddôstojníci nemeckej brannej moci, ako aj zdravotníci polície a federálnej polície mali možnosť nechať si započítať časť predchádzajúceho vzdelania. Študenti strávili druhý rok na učiteľskej záchrannej stanici. Tam sa prehľadili praktické zručnosti. Praktická časť bola ukončená takzvaným „záverečným pohovorom“, na ktorom bolo možné opätovne skontrolovať vhodnosť stážistu na prácu. Potom obdržali potvrdenie od príslušného orgánu spolkovej krajiny, v ktorej absolvovali teoretickú časť školenia [18].

Okrem tohto, izolovaným riešením bol aj trojročný kurz na zdravotníckeho záchranára. Cvičenec RettAss bol v trvalom pracovnom pomere v organizácii záchrannej služby, poberal príspevok na školenie, boli mu poskytnuté učebné materiály a uniformy a okrem výcviku na záchranára získal ďalšie kvalifikácie alebo povýšenie vodičského oprávnenia triedy B na triedu C1. Keďže išlo o podnety jednotlivých oddelení a škôl záchrannej služby, taktiež mali na starosti aj organizačný proces a doplnkovú kvalifikáciu. Avšak toto nebolo rozšírenie samostatného školenia RettAss: Základom obsahu školenia zostal zákon o zdravotníckych záchranároch (RettAssG) a jeho školiaci a skúšobný poriadok [18].

Zavedením povolania zdravotnícky záchranár sa doterajší záchranári postupne v najbližších rokoch vyškolia na zdravotníckych záchranárov. Noví cvičenci prejdú novo regulovaným trojročným výcvikom záchranárov na pohotovosti [18].

6.2 Notfallsanitäter

Povolanie pohotovostného záchranára (Notfallsanitäter) nahradilo doterajšieho záchranára (Rettungssanitäter) ako najvyššiu nelekársku kvalifikáciu v zdravotnej službe. Školenie na pohotovostného záchranára sa výrazne líši od predchádzajúcej prípravy a bolo predĺžené z dvoch na tri roky. Od 1. januára 2014 nadobudol účinnosť zákon o záchranných záchranároch (NotSanG) a na základe tohto zákona vydaný školiaci a skúšobný poriadok [19, 20].

Platnosť prechádzajúceho zákona o zdravotníckych záchranároch skončila 31. decembra 2014, aby umožnila jednoročnú prechodnú fázu vo výcviku. Podmienkou prijatia je predloženie aspoň stredoškolského maturitného vysvedčenia. Študenti stredných škôl musia mať tiež ukončené najmenej dva roky odborného výcviku (§ 8 č. 2 NotSanG). Novým cieľom výcviku je, aby v súlade so všeobecne uznávaným postavením záchranej služby, medicínskymi a inými súvisiacimi vedeckými poznatkami, technické, personálne, sociálne a metodické schopnosti pre samostatnú realizáciu a tímovú participáciu, najmä v záchranej zdravotnej starostlivosti a doprave pacientov, treba učiť. (§ 4 ods. 1 veta 1 NotSanG) [19].

Bez ohľadu na čas konania štátnej skúšky trvá príprava na pohotovostného záchranára tri roky v dennej forme a najviac päť rokov v externej forme. Štúdium pozostáva z teoretickej a praktickej výučby a praktického výcviku a je ukončené štátnou skúškou. Teoretické a praktické hodiny sa konajú v štátom schválených školách. Praktický výcvik sa vykonáva na schválenej výučbovej záchranej stanici a vo vhodných nemocniciach. Škola nesie celkovú zodpovednosť za organizáciu a koordináciu teoretického a praktického vyučovania v súlade s cieľom vzdelávania [19, 20].

6.3 Cieľ štúdia

Cieľom štúdia je najmä umožniť im samostatne vykonávať tieto úlohy :

1. Zistenie a zaznamenanie situácie na mieste zásahu a okamžité začatie nevyhnutných všeobecných opatrení na odvrátenie nebezpečenstva.
2. Posudzovanie zdravotného stavu chorých a zranených osôb, najmä rozpoznávanie životnej hrozby, rozhodovanie o potrebe privolania lekára rýchlej lekárskej pomoci, iného personálu, inej záchranej techniky alebo zdravotníckej pomoci a vykonávanie potrebných opatrení.
3. Vykonávanie zdravotníckych opatrení prvej pomoci pacientom v núdzovej situácií a uplatňovanie opatrení naučených a osvojených počas výcviku, vrátane invazívnych opatrení, aby sa predišlo zhoršeniu situácie pacienta do príchodu lekára na pohotovosti alebo začatia ďalšej zdravotnej starostlivosti, ako ide o život ohrozujúci stav alebo možné následné poškodenia.
4. Vhodné zaobchádzanie s ľuďmi v núdzových a krízových situáciách.
5. Zriadenie a zabezpečenie schopnosti prepravy pacientov v prípade núdze.
6. Výber vhodného miesta prepravy a sledovanie zdravotného stavu pacienta a jeho vývoja počas prepravy.
7. Vhodný presun pacientov na ďalšie lekárske ošetrenia vrátane popisu a dokumentácie ich zdravotného stavu a jeho vývoja.
8. komunikácia s osobami, inštitúciami alebo orgánmi, ktoré sú alebo majú byť zapojené do operácie.
9. vykonávanie zabezpečovania kvality a organizačných opatrení v záchranej službe a dokumentovanie použitých neodkladných zdravotných a taktických opatrení.
10. Zabezpečenie použiteľnosti a prevádzkyschopnosti záchranných prostriedkov vrátane dodržiavania hygienických predpisov a zákonných predpisov o práci a prevencii úrazov [19].

V rámci spoluúčasti vykonať nasledujúce úlohy

1. Pomoc pri lekárskej pohotovosti a akútnej starostlivosti o pacientov v núdzi.
2. Samostatne vykonávať lekárske predpísané opatrenia pre pacientov v núdzovej situácii.
3. Samostatné vykonávanie zdravotných opatrení, ktoré štandardne určuje, kontroluje riaditeľ záchranej služby alebo zodpovední lekári v určitých urgentných stavoch.
4. Spolupracovať s ostatnými profesijnými skupinami a ľuďmi na mieste nasadenia, počas prepravy a pri odovzdávaní primerane zohľadniť celkovú situáciu, od jednotlivých zdravotných prípadov až po veľké havárie a katastrofy [19].

Praktický výcvik prebieha jednak v štátom schválenej výučbovej záchranej stanici s objemom 1960 hodín a na druhej strane vo vhodnej nemocnici s objemom 720 hodín. To zahŕňa: Záchrannú stanicu, vykonávanie a organizácia transportu pacienta, organizácia na oddelení urgentnom nemocničnom príjme, oddelenie anestézie a chirurgie, oddelenie intenzívnej starostlivosti, odborné oddelenie pôrodnictva, detskej chirurgie alebo intenzívnej medicíny, psychiatrické oddelenie, gerontopsychiatrie alebo gerontologické oddelenie. Štúdium je ukončené štátnou skúškou, ktorá pozostáva z písomnej, ústnej a praktickej časti [19].

6.3.1 Doplnkové skúšky pre zdravotníkov

Záchranári, ktorí preukážu, že od účinnosti tohto zákona pracovali ako zdravotnícky záchranár najmenej päť rokov, môžu používať profesijný titul „zdravotnícky záchranár“, ak do siedmich rokov zložia doplnkovú skúšku [19].

Záchranári, ktorí preukážu, že nepracovali alebo pracovali menej ako tri roky ako zdravotnícky záchranár, môžu používať profesijný titul „zdravotnícky záchranár“, ak do siedmych rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona požiadajú o prípravu na doplnenie a absolvovali potrebný adekvátny kurz v rozsahu 960 hodín a vykonali doplňujúcu štátnu skúšku [19].

METODIKA

Praktická část této práce je vytvořena kvalitativnou formou pomocí rozhovorů.

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumáním daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách“ [21, str. 50].

Na tieto rozhovory bolo vybraných celkom šesť respondentov. Rozhovory boli vedené cez internetový video chat v pohodlí domova vybraných záchranárov kvôli ich neprítomnosti v ČR. Všetci respondenti boli poučení o účelu rozhovoru a jeho spracovaní do mojej bakalárskej práce súhlasili.

Pre tento výskum boli vybraný zdravotnícky pracovníci, ktorí ukončili štúdium v ČR a v minulosti pracovali alebo súčasne pracujú vo vybraných krajinách. Prvé dva rozhovory sa uskutočnili so zdravotníkmi, ktorí ukončili štúdium v Prahe a po jeho skončení pracovali ako zdravotníci na Slovensku. Ďalších dvoch rozhovorov sa zúčastnili zdravotníci s ukončením štúdiom v Plzni. Na posledný rozhovor som si vybrala respondenta, ktorý v minulosti ukončil štúdium v Nemecku, kde aj dlhé roky pracuje a momentálne si dokončuje štúdium v ČR. Tomuto výskumu dodal iný a zaujímavý pohľad na vec, na ktorý sa pozerá z druhej strany.

7 ROZHOVORY

7.1 Rozhovor 1

Tohto rozhovoru sa zúčastnil záchranár, ktorý po ukončení štúdia odišiel pracovať na Slovensko, kde pôsobil. Momentálne ale pracuje v Českej republike.

1) Kedy a kde ste ukončili štúdium záchranára?

- 2016 FBMI ČVUT Kladno.

2) Kedy ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?

- *V roku 2020. Nejako ma to v ČR prestalo baviť, respektíve aby som bol úplne presný, vyhorel som pracovne. Nesúladi s tým, čo nás v škole učili (vtedy medicína). A do toho všetkého „super pracovný kolektív“ a ich neustále poznámky a zároveň si služobne starším kolegom nebol nikdy k ničomu pustený. Takto netvrdím, že všetky oddelenia a kolegovia sú zlí, som zdravotnícky záchranár a som na to hrdý. Proste som vtedy nepremýšľal úplne do detailu, bolo toho na mňa veľa.*

3) Prečo ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?

- *Kvôli tomu, čo som povedal v predchádzajúcej odpovedi a do toho mi bolo smutno a bol som v ČR sám, presnejšie bez priateľky.*

4) V ktorej krajine momentálne pôsobíte?

- *V Českej republike.*

5) Bola táto krajina Vašou prvou voľbou? Ak nie ktorá bola?

- *Ako každý mladý človek som aj ja chcel zarobiť peniaze a založiť rodinu. V ČR (hlavne Praha) je finančne lepšia možnosť ako Slovensko, ale na druhú stranu som chcel ísť domov aspoň na chvíľku a pomôcť. Toto bol pre mňa rozhodujúci faktor a tak som odišiel domov.*

- 6) Ako dlho ste pracovali/pracujete ako zdravotník v tejto krajine?
- *V ČR som začal už popri škole nejaké zdravotnícke dozory. Po škole som potom asi 5 a pol roka.*
- 7) Pracovali ste pred odchodom do zahraničia ako záchranár aj na Čechách?
- *Áno.*
- 8) Ako dlhý bol proces získania pracovnej pozície v zahraničí?
- *Rozhodil som svoje siete a kontakty a prácu som získal maximálne asi do týždňa. V podstate okamžite po zaslaní mailu s diplomom sa mi ozvali. Povedal by som, že o uplatnenie na pracovnom trhu sa nikto naozaj obávať nemusí. Problém trochu nastáva v momente, keď si človek uvedomí, že ho to viac baví v nemocnici ako na aute. Zatiaľ čo v ČR je možnosť pracovať okrem ZZS aj na ARO, JIP a na urgentnom príjme, na Slovensku to tak nie je, keďže nie som sestra. Najdlhšie som čakal na uznanie diplomu na Slovensku a potvrdenie. Trvalo to okolo mesiaca.*
- 9) Aké boli prijímacie podmienky na pracovnú pozíciu?
- *ZZS Košice mali výberové konanie a ja som na plnej čiare pohorel na jazdách. Hneď som im povedal, ak ma chcú ako záchranára áno ale ako šoféra o to nemám záujem a nakoniec ma vzali. ZZS Bratislava ma pozvali na rozhovor, ktorý na mňa pôsobil lepším dojmom. Zaujímavosťou sú ešte kompetencie. Sú síce uvedené v zákone, ale ten je postavený formou hviezdikového záchranára (ako armáda). Absolúovaním Bc. štúdia si automaticky zaradený na pozíciu 3 alebo 4 hviezdíček a v podstate to znamená obdobu superzáchranára v ČR.*
- 10) Ako prebiehal adaptačný proces?
- *Školenia KPR, defibrilácie ale podpisom to končilo. Žiadny formulár adaptačného procesu som nevidel. Na začiatku som dostal pracovnú*

zmluvou a bolo mi povedané, že mám rok. Bud' sa ukážem alebo mi nebude zmluva predĺžená. Asi to každá chápe.

11) Aké sú podmienky v zahraničí?

- *Obecná odpoveď znie – aké si ich urobíš, také ich máš. Je mi jasné, že nikto priamo po škole nemá na ružiach ustlané. Každý si musí prejsť dobrým a zlým kolektívom, dobrým vedením a hlavne svojou funkciou, aby si to utriedil v hlave.*

12) Myslíte si, že sú pracovné podmienky porovnateľné s ČR?

- *Asi áno, teda s výnimkou práce v nemocničnom prostredí, kde zákon neumožňuje všetky pracovné pozície. Na aute je to asi to isté.*

13) Získali ste nejaké výhody pri práci v zahraničí?

- *Nemyslím si, momentálne nevidím žiadne. Okrem blízkosti rodiny, za ktorou som prišiel.*

14) Prekonávali ste nejaké problémy pri svojom uplatnení v pracovnom procese v cudzej zemi, ak áno aké?

- *Poznámky a nepríjemný vedúce pracovník a sem tam nejaký kolega.*

15) Aké výhody/nevýhody má podľa Vás práca záchranára v zahraničí?

- *Podľa mňa je to rovnaké ako v ČR.*

16) Odporučili by ste prácu v zahraničí absolventom ZZ?

- *Až s odstupom času si uvedomujem, aký super prínos je pre absolventa nutnosť práce v nemocnici. Myslím, že ho máte rok, ale doprial by som vám aj dva. Ono prísť do zahraničia ako mladý záchranár, praxou nepolíbený je jedna vec a ak chce mať niekto kompetenciu intubovať a aplikácie každého lieku, čo máte v ampulárku, netreba ísť ďaleko, stačí Slovensko. Každý z nás chce výjazd na trauma, striekanie krvi a tak ďalej, ale s odstupom času si človek uvedomí, že ak niečo čo urobil, nie je v poriadku bude za to niesť následky. Asi nikto z nás nechce chodiť po súdoch a preto chcem*

hlavne odporučiť, aby ste si užívali, že máte niekoho kto za vami stojí, niekoho na koho sa môžete obrátiť o radu a pomoc.

17) Čo by ste odkázali mladým uchádzačom, ktorí majú záujem odísť za prácou do zahraničia?

- *Ak nemáte rodinu ani záväzky, bežte kludne von, Emiráty, Kanada, to je asi jedno. Zarobte si peniaze na barák a rodinu. To je normálne. Ale až sa vrátite, nikoho nezaujímá ako sa to robí vonku, tu sa to robí takto. Na to si dávajte pozor. A ešte jedna rada do života, vždy so sebou noste aspoň pár rukavíc, nikdy nevíete čo sa stane. A užívajte si pokiaľ môžete.*

7.2 Rozhovor 2

Tento rozhovor sa uskutočnil s mladou záchranárkou, ktorá má vyštudovaného zdravotníckeho záchranára. Po absolvovaní štúdia odišla pracovať na Slovensko, kde pôsobí rok ako zdravotnícky záchranár.

1) Kedy a kde ste ukončili štúdium záchranára?

- *2018 Praha.*

2) Kedy ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?

- *Pracovať som sa rozhodla v roku 2020 po tom, čo prišla ponuka pracovať na ZZS.*

3) Prečo ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?

- *Pretože to bola ponuka pracovať na pozíciu záchranára na záchrannej službe a ako bonus v krajine, ktorá bola mojím domovom.*

4) V ktorej krajine momentálne pôsobíte?

- *Slovensko.*

5) Bola táto krajina Vašou prvou voľbou? Ak nie ktorá bola?

- *Áno, bola to prvá voľba. Ak by táto ponuka neprišla, ostanem naďalej pracovať v ČR.*

- 6) Ako dlho ste pracovali/pracujete ako zdravotník v tejto krajine?
- *Od roku 2020 na pozíciu záchranára. Predtým 2011-2014 ako zdravotnícky asistent.*
- 7) Pracovali ste pred odchodom do zahraničia ako záchranár aj na Čechách?
- *Pracovala som ešte počas školy na koronárnej JIP v Prahe, kde som pokračovala aj po skončení štúdia. Pracovnú zmluvu som už však nepredĺžila, pretože prišla pracovná ponuka pracovať na oddelení ARO v ČR, blízko hraníc so Slovenskom. To bolo pre mňa rozhodujúce z dôvodu priblížiť sa rodine a kamarátom. Praha bola pre mňa ďaleko, hoci ma práca bavila.*
- 8) Ako dlhý bol proces získania pracovnej pozície v zahraničí?
- *Na Slovensko som sa neplánovala vrátiť. Práca na ARO oddelení blízko rodiny mi vyhovovala. S pracovnou ponukou ma priamo oslovil staničný záchranár.*
- 9) Aké boli prijímacie podmienky na pracovnú pozíciu?
- *Ukončené vzdelanie v odbore zdravotnícky záchranár.*
- 10) Ako prebiehal adaptačný proces?
- *Po prijatí do zamestnania som musela minimálne pol roka odjazdiť v posádke RLP, čakalo ma preskúšanie, školenia.*
- 11) Aké sú podmienky v zahraničí?
- *Myslím si, že podmienky na prácu sú dobré. Absolvujem pravidelné školenia, nácviky praktických zručností.*
- 12) Myslíte si, že sú pracovné podmienky porovnateľné s ČR?
- *To nedokážem veľmi porovnať, pretože som na ZZS v ČR nikdy nepracovala.*
- 13) Získali ste nejaké výhody pri práci v zahraničí?
- *Mojou najväčšou výhodou je to, že som doma. Pracujem priamo v našom okresnom meste.*

14) Prekonávali ste nejaké problémy pri svojom uplatnení v pracovnom procese v cudzej zemi, ak áno aké?

- *Nie. Jediné čo odo mňa zamestnávateľ vyžadoval bolo uznanie vzdelania na Slovensku.*

15) Aké výhody/nevýhody má podľa Vás práca záchranára v zahraničí?

- *V zahraničí potrebuje človek vedieť dobre daný cudzí jazyk, pokiaľ sa bavíme o Rakúsku alebo Nemecku. Tým že som na Slovensku a slovenčina je môj rodný jazyk, tak v tom nevýhodu nevidím. Výhodou sú skúsenosti v danom štáte. Človek má väčší rozhľad v tom, ako to vo svete funguje.*

16) Odporučili by ste prácu v zahraničí absolventom ZZ?

- *Určite áno. Skúsenosti sú na nezaplatenie.*

17) Čo by ste odkázali mladým uchádzačom, ktorí majú záujem odísť za prácou do zahraničia?

- *Treba si urobiť rozhľad a vyskúšať aj iné krajiny. Pokiaľ je človek mladý a bez záväzkov všetko ide ľahšie.*

7.3 Rozhovor 3

Štvrtý rozhovor sa uskutočnil so záchranárom, ktorému bola už počas štúdia po stáži ponúknutá pracovná ponuka v Bavorsku kam po skončení aj odišiel a pôsobí dodnes.

1) Kedy a kde ste ukončili štúdium záchranára?

- *V červnu 2019 na ZČU FZS v Plzni.*

2) Kedy ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?

- *Již během praxe ve druhém ročníku, kdy mi byla práce zde nabídnutá.*

3) Prečo ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?

- *Kvůli povinnému roku u lůžka v nemocnici a za druhé lepší finanční ohodnocení.*

- 4) V ktorej krajine momentálne pôsobíte?
- *V Nemecku, Bavorsku a presnejši Furth im Wald.*
- 5) Bola táto krajina Vašou prvou voľbou? Ak nie ktorá bola?
- *Ano toto byla první volba, protože jsem zde dělal svoji zahraniční praxi a jak jsem už zmínil, rovnou mi zde bylo místo nabídnuto.*
- 6) Ako dlho ste pracovali/pracujete ako zdravotník v tejto krajine?
- *Již dva a půl roku zde pracuji.*
- 7) Pracovali ste pred odchodom do zahraničia ako záchranár aj na Čechách?
- *Ne - povinný rok praxe u lůžka v ČR.*
- 8) Ako dlhý bol proces získania pracovnej pozície v zahraničí?
- *Po prvním ročníku jsem sem šel na praxi v rámci Erasmu, dále i po druhém ročníku a v té době mi zde nabídli místo, proto jsem po státnicích zde podepsal smlouvu a začal zde pracovat. Minimálně měsíc trvalo veškeré papírování.*
- 9) Aké boli prijímacie podmienky na pracovnú pozíciu?
- *Bylo to srovnání studia ČR a Německo, dále předložit veškeré požadované dokumenty, uznání studia z Čech v Německu a jazykový certifikát minimálně B2 úrovně.*
- 10) Ako prebiehal adaptačný proces?
- *Adaptační proces zde není.*
- 11) Aké sú podmienky v zahraničí?
- *Myslím si, že pracovní podmínky jsou podobné, jen finanční ohodnocení je jiné.*
- 12) Myslíte si, že sú pracovné podmienky porovnateľné s ČR?
- *Ano, dle mého názoru velmi podobné.*
- 13) Získali ste nejaké výhody pri práci v zahraničí?
- *Za výhodu považuji zlepšení jazyka a poznání i jiného než českého systému.*

- 14) Prekonávali ste nejaké problémy pri svojom uplatnení v pracovnom procese v cudzej zemi, ak áno aké?
- *Samozrejme na začiatku trochu problém s jazykom a s porozumením všom pacientům, poznať trochu odlišný systém a miestní zvyklosti, samozrejme s časem se vše toto zlepšilo.*
- 15) Aké výhody/nevýhody má podľa Vás práca záchranára v zahraničí?
- *Výhody poznání jiného systému fungování ZZS, přiučení se jiného jazyka. Za nevýhody pokládám počáteční stres kvůli jazyku a dojezdovou dobu do práce.*
- 16) Odporučili by ste prácu v zahraničí absolventom ZZ?
- *Ano, pokud se student nebojí cizího prostředí a jiného jazyka, doporučil bych to.*
- 17) Čo by ste odkázali mladým uchádzačom, ktorí majú záujem odísť za prácou do zahraničia?
- *Nebát se, odhodlat se a poptat se v požadované zemi na jejich podmínky přijetí, každý stát má tyto podmínky jiné. Samozřejmě musí být uchazeč dobře teoreticky i prakticky připraven.*

7.4 Rozhovor 4

Na tento rozhovor bola oslovená záchranárka, ktorá už 4 roky pracuje ako zdravotnícky záchranár v Bavorsku a pracuje tam dodnes.

- 1) Kedy a kde ste ukončili štúdium záchranára?
  - *V červnu 2017 na Fakultě zdravotnických studií ZČU v Plzni.*
- 2) Kedy ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?
  - *Po necelém roce na ZZS v ČR, takže asi v červnu 2018.*

- 3) Prečo ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?
- *Po tom, čo jsem během studií na FZS absolvovala několik praktických stáží v Německu, se mi toto pracovní prostředí hodně zalíbilo a zároveň jsem chtěla vyzkoušet něco nového.*
- 4) V ktorej krajine momentálne pôsobíte?
- *V Německu/Bavorsku.*
- 5) Bola táto krajina Vašou prvou voľbou? Ak nie ktorá bola?
- *Áno.*
- 6) Ako dlho ste pracovali/pracujete ako zdravotník v tejto krajine?
- *Aktivně na ZZS jako zdravotnický záchranář jsem pracovala 2 roky, nyní pracuji téměř 2 roky na projektu Přeshraniční spolupráce záchranných služeb mezi Bavorskem a Českou republikou, jako zástupce vedoucího projektu. Celkem jsem tady v Bavorsku 4 roky.*
- 7) Pracovali ste pred odchodom do zahraničia ako záchranár aj na Čechách?
- *Ano. 10 měsíců jsem pracovala na ZZS Plzeňského kraje.*
- 8) Ako dlhý bol proces získania pracovnej pozície v zahraničí?
- *Vzhledem k tomu, že jsem v této oblasti již měla kontakty díky absolvovaným stážím, nebyl proces nijak dlouhý ani komplikovaný. Kontaktovala jsem vedoucího oblasti se žádostí o zaměstnání na pozici zdravotnického záchranáře a vše proběhlo v rozmezí maximálně dvou měsíců.*
- 9) Aké boli prijímacie podmienky na pracovnú pozíciu?
- *Proběhl přijímací pohovor, dále jsem musela doložit vysokoškolský diplom a potvrzení o absolvování praxí. Na základě těchto dokumentů jsem musela počkat na uznání mé kvalifikace, získání v ČR, Bavorským ministerstvem vnitra a musela jsem absolvovat školení řidičů.*

10) Ako prebiehal adaptačný proces?

- *V Německu žádný adaptační proces, jako ho znám z ČR, neprobíhá. Vzhledem k tomu, že němečtí záchranáři absolvují mnohem více praxí na své výjazdové základně ZZS již během studia, jsou po absolvování závěrečných zkoušek připraveni a vyškoleni rovnou pracovat v terénu. Můj „adaptační proces“ vypadal tak, že jsem první měsíc jezdila na pozici řidiče se zkušeným záchranářem a po měsíci jsem již jezdila jako vedoucí posádky. Bylo to velké hození do vody, ale teď zpětně musím říct, že mi to pomohlo se do německého systému zapracovat velmi rychle.*

11) Aké sú podmienky v zahraničí?

- *Velmi podobné jako v ČR. Po finanční stránce je na tom ale lépe Německo.*

12) Myslíte si, že sú pracovné podmienky porovnateľné s ČR?

- *Ano jsou.*

13) Získali ste nejaké výhody pri práci v zahraničí?

- *Ted' mě žádné nenapadají.*

14) Prekonávali ste nejaké problémy pri svojom uplatnení v pracovnom procese v cudzej zemi, ak áno aké?

- *Nepřekonávala jsem žádné problémy.*

15) Aké výhody/nevýhody má podľa Vás práca záchranára v zahraničí?

- *Nevýhody může mít, pokud člověk musí daleko dojíždět nebo když málo ovládá cizí jazyk a na základě toho může docházet k nedorozuměním se zaměstnavatelem či pacienty. Výhodami jsou ale zkušenosti s jiným systémem ZZS a především i finanční stránka.*

16) Odporučili by ste prácu v zahraničí absolventom ZZ?

- *Určite ano. Pokud někdo ovládá němčinu a bydlí poblíž hranic, neváhala bych. Jsou to zkušenosti navíc, které se v životě neztratí.*

17) Čo by ste odkázali mladým uchádzačom, ktorí majú záujem odísť za prácou do zahraničia?

- *Pokud máte tu možnosť, určite vyjed'te již při studiu na zahraniční stáž. Získáte tím důležité kontakty a minimálně zjistíte, zda by se vám práce v zahraničí vůbec líbila. Pokud se vám po ukončení studia naskytne možnost pracovního místa v zahraničí, nebojte se a jděte do toho.*

7.5 Rozhovor 5

Do tohto rozhovoru som oslovila záchranára, ktorý vyštudoval odbor zdravotnícky záchranár v Nemecku, kde aj pracoval. Momentálne študuje a pracuje aj v Českej republike ako zdravotnícky záchranár. Ako dôvody návratu do ČR uviedol rodinu, osobný život a priateľov. V Českej republike vyštudoval ďalší odbor – psychológie a naďalej pokračuje so štúdiom v ČR.

- 1) Kedy a kde ste ukončili štúdium záchranára?
  - *V roce 2016 – Carus Dresden Universitas.*
- 2) Kedy ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?
  - *Již během stáží a programu Erasmus, a také rodině v zahraničí.*
- 3) Prečo ste sa rozhodli odísť pracovať do zahraničia?
  - *Vyšší výdělek, modernější technologie, pracovní možnosti.*
- 4) V ktorej krajine momentálne pôsobíte?
  - *Nemecko – Sachsen.*
- 5) Bola táto krajina Vašou prvou voľbou? Ak nie ktorá bola?
  - *Nemecko ano, ale jiná spolková země – Hamburg.*
- 6) Ako dlho ste pracovali/pracujete ako zdravotník v tejto krajine?
  - *Letos sedmý rok.*

- 7) Pracovali ste pred odchodom do zahraničia ako záchranár aj na Čechách?
- *Ne, má situace je opačná. V českých zemích pracuji na různé úvazky po dobu 2 let.*
- 8) Ako dlhý bol proces získania pracovnej pozície v zahraničí?
- *Prvotní je zaslání emailu, nostrifikace, jazyková zkouška, pohovor a vstupní test a školení. Celý proces trval asi 3 měsíce.*
- 9) Aké boli prijímacie podmienky na pracovnú pozíciu?
- *Nostrifikace vzdělání, jazykové zkoušky typu C1, přezkoušení z postupů a léčiv v daném jazyce.*
- 10) Ako prebiehal adaptačný proces?
- *Pod dohledem školitele a střídáním mezi výjezdy a nácvikovým střediskem, celý adaptační proces je 6-12 měsíců a zakončen je závěrečnými zkouškami.*
- 11)
- Aké sú podmienky v zahraničí?
- *Příjemné pracovní prostředí, moderní vybavení, stabilní a nadprůměrný plat.*
- 12) Myslíte si, že sú pracovné podmienky porovnateľné s ČR?
- *Porovnatelné ano, ale v ČR je stále so dohnat, zejména mzdami a technikou.*
- 13) Získali ste nejaké výhody pri práci v zahraničí?
- *Zejména specializace, co ČR nenabízí, širší rozhled v oblasti medicíny.*
- 14) Prekonávali ste nejaké problémy pri svojom uplatnení v pracovnom procese v cudzej zemi, ak áno aké?
- *Jediné problémy byly naučit se legislativu a způsob práce a provedení práce.*

15) Aké výhody/nevýhody má podľa Vás práca záchranára v zahraničí?

- *Jazykové zlepšenie, jiný rozhľad, zkušenosti.*

16) Odporučili by ste prácu v zahraničí absolventom ZZ?

- *Rozhodne ano, zejména kvůli zkušenostem a platu.*

17) Čo by ste odkázali mladým uchádzačom, ktorí majú záujem odísť za prácou do zahraničia?

- *Ať se drží snů a zvládnou to.*

8 VÝSLEDKY

Naše rozhovory sa uskutočnili so zdravotníkmi, ktorý pôsobili alebo stále pôsobia na Slovensku a v Nemecku. Už pri prvých odpovediach na otázku kedy sa rozhodli ísť pracovať do zahraničia od polovice uchádzačov zaznela hláška popri štúdiu, kde absolvovali zahraničnú prax. Na otázku prečo, väčšina uchádzačov odpovedala kvôli rodine aby k nim mohli byť bližšie a takisto pre lepšie platové ohodnotenie a získanie nového pohľadu na poskytovanie prednemocničnej starostlivosti, rozšíriť svoje schopnosti a naučiť sa spoliehať sám na seba. Zahraničie ma taktiež nové a rozdielne systémy, technológie a spôsob prevedenia práce a iné fungovanie ZZS, ktoré hralo rovnako svoju úlohu v rozhodovaní prijatia pracovných ponúk. Ako sme sa z odpovedí respondentov mohli dozvedieť, pracovné podmienky v zahraničných krajinách sú pomerne rovnaké ako podmienky v Českej republike. Prijímacie podmienky sa môže zdať zložité ale ako naši respondenti uvádzajú, nie je to nič, čo by človek nezvládol. Podanie žiadosti o uznanie štúdia je síce zdĺhavé, ale za tú dobu človek stihne prejsť pohovormi a preskúšaním, aby dostal pozíciu, o ktorú má záujem. Jedinou nevýhodou, ktorú vidia je znalosť, menšie nedostatky či jeho neznalosť, daného jazyka. To ale samozrejme ide ruka v ruke s rozhodovaním o akú krajinu máte záujem. Ako nám z týchto rozhovorov vyplýva, o uplatnenie zdravotníka v zahraničí sa nemusí uchádzač obávať. Prijímacie podmienky a všetky potrebné potvrdenia a žiadosti sa dajú nájsť na oficiálnych stránkach štátu alebo mesta, v ktorom chcete pôsobiť. Je dobré mať prehľad o požiadavkách uznania štúdia v zahraničných krajinách.

9 DISKUSIA

Na začiatku výskumu šetrenia pre túto bakalársku prácu boli stanovené ciele ohľadom uplatnenia zdravotníckych záchranárov v iných krajinách Európskej únie ako je Česká republika.

V problematike vzdelávacích systémov sme celkovo porovnávali Českú republiku a tri ďalšie vybrané krajiny Európskej únie a to Slovensko, Rakúsko a ako posledné Nemecko. Všetko tieto krajiny majú unikátny štýl systému vzdelávania zdravotníkov. Slovensko, ako sa ukázalo, sa svojim vzdelávaním od ČR líši najmenej a na druhú stranu Rakúsko a Nemecko majú celkom rozdielne vzdelávacie techniky. Čo sa týka požiadaviek na štúdium a ukončenie je to rovnaké. Úspešné zloženie ústnych a praktických skúšok vždy bolo a aj bude prvoradé. Absolvovanie praxí počas štúdia a po jeho skončení je neoddeliteľnou súčasťou prípravy na budúce povolanie zdravotníckeho záchranára. Prináša nám to prvotné zoznámenie sa so systémom starostlivosti ako už v PNP a neskôr aj na rozdielnych oddeleniach v nemocnici. Keďže práca zdravotníckeho záchranára je často fyzicky náročná je potrebné sa na tieto veci pripraviť. Aj vďaka tomuto faktoru máme počas štúdia rôzne kurzy, ktoré musíme absolvovať, aby nás pripravili na všetky možné situácie, ktoré môžu nastať a my na to musíme vedieť adekvátne odpovedať. Zdravotnícky záchranár sa často pri práci stretáva aj s inými zložkami IZS, ktoré sú na miesto výjazdu poslané. Preto je veľmi dôležité aby každý vedel akú úlohu zohráva v tomto strete. Koordinovanie a spolupráca s týmito zložkami je aj preto súčasťou tohto vzdelania. Veľkou výhodou tejto profesie je variabilita, ktorú človek má. Po ukončení štúdia zdravotnícky záchranár ľa nikto nemusí nútiť pracovať na zdravotníckej záchranej službe. Už počas štúdia pri absolvovaní praxe si môžeš vybrať a vyskúšať rôzne pracovné pozície ako je urgentný príjem, neodkladná lôžková intenzívna starostlivosť, anestéziologicko-resuscitačné oddelenie v nemocniciach. Ďalej sa môžete uplatniť ako operátor zdravotníckeho

operačného strediska na linke 155. Samozrejme, že väčšina študentov chce jazdiť na záchranke pod majákmi. Je to adrenalínová a náročná práca a nie každý je stvorený pre tento životný štýl. Výhoda je mať dostatočný výber iných povolání s ukončením študijným odborom zdravotnícky záchranár.

Každý mladý človek premýšľa, aké by to bolo odísť pracovať do zahraničia, vybudovať si tam život, vyskúšať a naučiť sa niečo nové. V dnešnej dobe má na to každý svoj názor. Možnosť vycestovať sa stala jedným z hlavných faktorov pri výbere štúdia. Určite mal každý z nás aspoň raz v živote moment, v ktorom sa pýtal sám seba, aké by to bolo odísť. Tieto myšlienky nám ostanú hlboko vryté do pamäti až kým sa z toho nestane skutočnosť. Každá krajina má vlastné podmienky na prijatie do zamestnania. Úspešne ukončené vysokoškolské vzdelanie na určitej úrovni a k tomu absolvovanie praxe počas nášho štúdia nám k tomu pomáhajú viac než si myslíme. Počas troch rokov strávených za lavicami v škole a naše prázdninové blúdenie chodbami v nemocniciach s pacientami, príprava liekov, prvýkrát v záchranárskej uniforme, prvý pohľad do vnútra sanitného vozú, prvý výjazd s očakávaním ako to dopadne nám veľmi rýchlo otvoril oči a ukázal, o čom táto práca je. Práca v zahraničí je pre nás všetkým jedno veľké neznáme. Prečo by potom človek, ktorý pozná systém vo svojej krajine rozmýšľal urobiť tento krok? Odpoveď na túto otázku je jednoduchšia ako sme si mysleli. Áno, väčšina mladých zdravotníkov túži vyskúšať niečo nové, nepoznané, iný odchádzajú kvôli rodine. Čo však majú títo ľudia spoločné? Každý z nich chce mať lepšie platové ohodnotenie a možnosti ich zmeniť. Myslím si, že každý z nás pri otázke ohľadom zahraničia premýšľa aj o peniazoch. Bez nich sa v tejto dobe človek nezaobíde. Čoraz viac mladých a nadaných zdravotníkov odchádza práve kvôli tomu. Treba si však uvedomiť, že nie všetky krajiny uznávajú celé štúdium a ich zákony sú rozdielne ako v ČR. Ako vyštudovaný zdravotnícky záchranár môžete pracovať na aute ale nemusí vám byť umožnené pracovať na všetkých pozíciách v nemocničnom prostredí

ako sme zvyknutí z domova. Pred odchodom je dobré aby ste si zistiť všetky možné pracovné pozície, ak o tom samozrejme premýšľate, a chceli by ste byť zamestnaný okrem zdravotníckej záchranej služby aj na inom mieste. Ako zdravotník z inej krajiny, je viac než isté, že kompetencie budú rozdielne a to, aké úkony budete môcť vykonávať bez odborného dohľadu sa zúžia alebo rozšíria. V prvom rozhovore kolega uvádza, že s českým vzdelaním a po jeho uznaní na Slovensku má väčšie kompetencie ako záchranár, ktorý študoval na Slovensku. Uvádza, že so svojím vzdelaním je na pozíciu, ktorá je obdobou superzáchranára v ČR. Čo to vlastne znamená? Zdravotnícky záchranár pre urgentnú medicínu, ako znie správne pomenovanie, je typ zdravotníka, ktorý prehĺbuje svoje znalosti behom štúdia danej špecializácie. Výhodou je, že môže prijať zodpovednosť za vykonávanie nových činností, ktoré mu kompetencie zdravotníckeho záchranára nedovoľovali. Ak ste si istý, že to zvládnete, Slovensko je pre vás výhrou.

Získanie povolenia v cudzej zemi niekedy môže trvať dlhšie ako by ste očakávali. Je výhodou vidieť, že sa to dá získať aj jednoduchým kontaktom v danej zemi. Pri hľadaní respondentov, na môj výskum práce som mohla zistiť, aké jednoduché to v skutočnosti je. Mohla som vidieť, ako si vedia záchranári medzi sebou poradiť a podať pomocnú ruku pre budúcich záujemcov o vycestovanie za prácou do zahraničia. Títo zdravotníci sú veľmi milí a ochotní vám pomôcť a poradiť s čím budete potrebovať. Proces je síce zdĺhavý ale ak si počkáte, stojí to za to. Pri tomto povolaní na nič nie ste sám a to sa vzťahuje aj na hľadanie si práce.

Najväčšou nevýhodou, ako už bolo spomenuté v odpovediach v rozhovoroch, je cudzí jazyk. Každý o sebe vie, čoho je schopný a ako ho ovláda. Ved' prečo by niekto odišiel pracovať na príklad do Nemecka ak nemecky nehovorí? Je viac než jasné, že ho nemusíte ovládať ako svoj materinská jazyk ale musíte mať aspoň

nejaké základy. Po čase sa naučíte všetko čo budete potrebovať aby ste mohli vykonávať svoju prácu.

Niečo iné je, ak sa rozhodnete nastúpiť na pracovné miesto v zahraničí a už ste tam absolvovali nejakú stáž. V dnešnej dobe existujú rôzne programy, ktoré to umožňujú. Podľa mňa je pre uchádzača veľkou výhodou mať túto možnosť a niečo takéto podstúpiť. Otvárame to dvere do budúcnosti a máte pohľad na vec zvnútra. Nie je nič lepšie pre človeka, ktorý o tomto rozmýšľa. Môže si vyskúšať systém, ktorý je iný ako v Českej republike a uvidí, či mu to vyhovuje, či sa dokáže prispôbiť týmto podmienkam. Samozrejme vycestovať na zahraničnú stáž môže aj študent, ktorý nechce ďalej postupovať a uchádzať sa tam o prácu. Rozhodnutie vycestovať je na nás, a ako s týmito novo získanými skúsenosťami a pohľadom na budúce povolanie budeme zaobchádzať záleží na človeku samotnom. Ďalším pádnym dôvodom sú iné a možno modernejšie technológie.

Do posledného rozhovoru som si vybrala záchranára, ktorý má v tomto výskume bakalárskej práce opačnú úlohu ako ostatní respondenti. Do tejto problematiky vnáša nový pohľad. Tento zdravotník ukončil štúdium na nemeckej vysokej škole a po skončení sa tam rozhodol ostať. Prínosom boli moderné technológie, väčšie pracovné možnosti a taktiež vyšší plat ako uvádzajú aj ostatní respondenti. Zhoda nastala aj v opise získania povolania kde tento záchranár uvádza zaslanie e-mailu, jazykovú skúšku, následný pohovor s vedením a vstupný test. Ďalej uvádza preskúšanie liečiv, pracovných postupov v danom jazyku a na záver test. Adaptačný proces prebiehal ako vo väčšine prípadov pod odborným dohľadom a celý proces trval 6-12 mesiacov. V Českej republike je proces na nástup do zdravotníckej záchranej služby obdobný ale trvá viac ako rok. V podmienka sa zhoduje s jeho kolegami. Sú podobné ako v ČR, jediný rozdiel je vyšší, nadpriemerný a stabilný plat. Ako najväčšiu

výhodu na práci v zahraničí vidí následné štúdium a získanie špecializácií, ktoré Česká republika neponúka. Má možnosť širšieho rozhľadu v oblasti medicíny.

Ak porovnáme posledný rozhovor s predošlými štyrmi zistili by sme, že spôsoby sa až tak nelíšia. Vždy je lepšie pracovať v krajine, v ktorej ste ukončili štúdium ale stále existuje možnosť vycestovať a uplatniť sa.

10 ZÁVER

Zdravotnícky záchranár je povolanie, ktoré sa nikde vo svete nestratí. Tento fakt nám dáva dostatok možností si vybrať akým smerom sa chceme v živote uberať. Veľká variabilita vo výbere budúceho povolania nám hrá do kariet. Záchranári s ukončeným vzdelaním v Českej republike sa môžu uplatniť na pracovnej pozícii aj v zahraničí. S predložením potrebných potvrdení a jazykovými znalosťami sa človek dostane kam potrebuje. Za uplatnením nemusíme chodiť ďaleko. To sa nájde aj v Nemecku a na Slovensku. Čaká vás adaptačný proces, ktorý zahŕňa jazdy s lekárom a poučenie, aké máte momentálne kompetencie. Zdravotnícky záchranár je štúdium na celý život, preto sa nevyhnete sa školeniam a skúškam, ktoré budete musieť absolvovať počas vášho pôsobenia v zdravotníctve. Na záver by som chcela apelovať na odpovede mojich respondentov, kde sa všetci zhodli neváhať, užívať si a určite využiť príležitosť ísť pracovať do zahraničia. Vždy máme ešte možnosť sa po neúspechu vrátiť a pokračovať v pracovnom nasadení v Českej republike.

11 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ARO – Anestéziologicko-resuscitačné oddelenie

FBMI – Fakulta biomedicínskeho inženýrství

FZS – Fakulta zdravotníckych štúdií

HZS - Hasičský záchranný zbor

IZS – Integrovaný záchranný systém

JIP – Jednotka intenzívnej péče

LZS – Letecká záchranná služba

NLP – Nelekársky zdravotnícky pracovník

PNP – Přednemocniční neodkladná péče

RA - Rettungsassistenten

RetAss - Rettungsassistenten

RLP – Rýchla lekárska pomoc

RVS – Systém rendezvous, rýchla mobilná jednotka

RZP – Rýchla zdravotnícka pomoc

UZS – Urgentná zdravotná starostlivosť

ZČU – Západočeská univerzita

ZOS – Zdravotnícke operačné stredisko

ZZ – Zdravotnícky záchranár

ZZS – Zdravotnícka záchranná služba

12 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. DINGOVA ŠLIKOVÁ, Martina, Lucia VRÁBELOVÁ a Lucie LIDICKÁ. *Základy ošetrovatelství a ošetrovatelských postupů*. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0717-9.
2. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022 [cit. 01.04.2022]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz>. ISSN 2695-0340.
3. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 96/2004 Sb. Zákon o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). *Zákony pro lidi* [online]. Praha: © AION CS, 2004 [cit. 2022-05-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96>
4. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mzcr Přehled oborů a vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/prehled-oboru-a-vzdelavani-nelekarskych-zdravotnickych-pracovniku/#VS-5>
5. FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ ČVUT V PRAZE. *Zdravotnický záchranář*. [online]. Praha: © ČVUT v Praze – FBMI [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.fbmi.cvut.cz/student/studium-informace?section=zz>
6. PEŘAN, David, Jaroslav PEKARA, Radomír VLK, Marek SLABÝ a Petr KOLOUCH. *Národní srovnání počtů absolventů a personálních požadavků zdravotnických záchranných služeb po zrušení vyšších odborných zdravotnických škol*. *Urgentní medicína*. 2020, 23(1), 17-20. ISSN 1212-1924. Dostupné také z: https://urgentnimedicina.cz/casopisy/UM_2020_1.pdf

7. DINGOVÁ ŠLIKOVÁ, M. a VRÁBELOVÁ, L. *Výuka ošetrovateľských postupů na katedře lékařských a humanitních oborů FBMI ČVUT v Praze*. In RALBOVSKÁ, R. (ed.). *Aspekty práce pomáhajících profesí*. Praha: Manus, 2012. ISBN 978-80-86571-15-7.
8. ZZSHMP. *Zdravotnický záchranář* [online]. Praha: © 2021 Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy, 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.zzshmp.cz/kariera/zdravotnicky-zachranar/>
9. REMEŠ, R a S TRNOVSKÁ A KOL. *Praktická příručka urgentní medicíny*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4530-5.
10. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Kvalifikační standard Zdravotnický záchranář* [online]. Praha, 2019 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/kvalifikacni-standard-zdravotnicky-zachranar/>
11. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Kvalifikační standard přípravy na výkon zdravotnického povolání zdravotnický záchranář*. In: *Věstník MZČR*. 2019, částka 3, s. 294-296. ISSN 1211-0868 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/17047/37091/V%C4%9Bstn%C3%ADk%20MZ%20%C4%8CR%203-2019.pdf>
12. MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Zdravotnícky záchranár* [online]. Bratislava : © MZ SR 2011, 2011 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.health.gov.sk/?zdravotnicky-zachranar>
13. FAKULTA ZDRAVOTNÍCTVA. *Prečo študovať Urgentnú zdravotnú starostlivosť* [online]. Bratislava, 2011 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://fzszu.sk/katedry/katedra-urgentnej-zdravotnej-starostlivosti/preco-studovat-urgentnu-zdravotnu-starostlivost/>
14. FAKULTA ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV PREŠOVskej UNIVERZITY V PREŠOVE. *Katedra urgentnej zdravotnej starostlivosti* [online]. Prešov: Copyright © 2005-2022 Prešovská univerzita v Prešove, 2021 [cit. 2022-05-

- 10]. Dostupné z: <https://www.unipo.sk/fakulta-zdravotnictva/katedry/kuzs/>
15. AUSTRIA EDUCATION. *EMTs and Paramedics as a Career* [online]. USA: Copyright © 2022 Pragati Infosoft Pvt., 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.austriaeducation.info/career-options/emts-and-paramedics>
16. AUSTRIA – FORUM. *Rettungsdienst* [online]. Austria, 2020 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Rettungsdienst>
17. EUROAMBULANCE. *Training* [online]. Innsbruck: © Euroambulance 2019, 2019 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://euroambulance.at/en/58-2/>
18. DEUTSCHESROTESKREUZ. *Rettungsassistent/innen* [online]. Berlín: © DRK Rettungsdienst EMH gGmbH [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.drk-emh.de/wir-ueber-uns/was-wir-tun/rettungsassistentin.html>
19. DEUTSCHESROTESKREUZ. *Notfallsanitäter/innen* [online]. Berlín: © DRK Rettungsdienst EMH gGmbH [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.drk-emh.de/wir-ueber-uns/was-wir-tun/notfallsanitaeterin.html>
20. BUNDESMINISTERIUM DER JUSTIZ. *Ausbildungs- und Prüfungsverordnung für Notfallsanitäterinnen und Notfallsanitäter (NotSan-APrV)* [online]. Berlin: © 2022 Bundesministerium der Justiz, 2013 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/notsan-aprv/BJNR428000013.html>
21. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2. vydání. Praha: Portal, 2008. ISBN ISBN 978-80-7367-485-4.